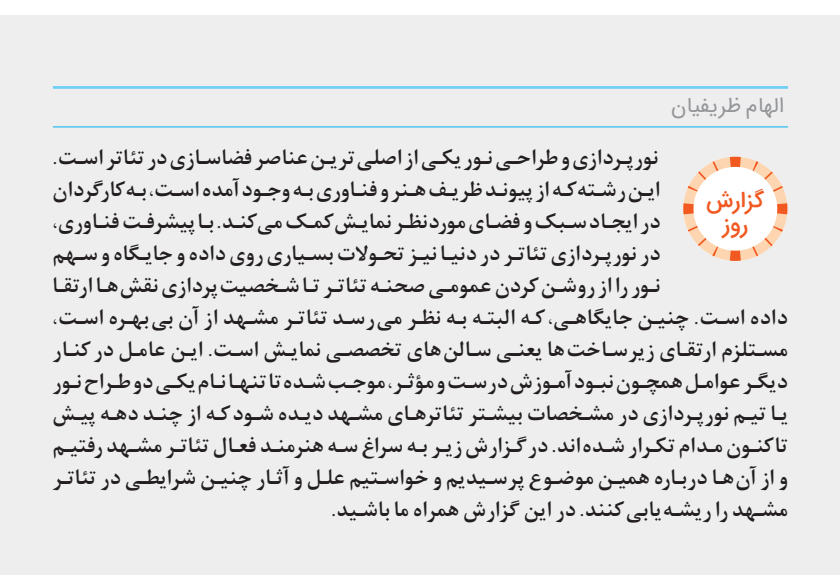

تعداد گروه‌های نورپردازی در تئاتر مشهد تناسبی با تعداد تئاترهای تولید شده در این شهر ندارند

نبود نور در صحنه‌های تاریک تئاتر

الهام ظریفیان

نورپردازی و طراحی نور یکی از اصلی ترین عناصر فضاسازی در تئاتر است. این رشته که از پیوند ظریف هنر و فناوری به وجود آمده است، به کارگردان در ایجاد سبک و فضای مورد نظر نمایش کمک می کند. با پیشرفت فناوری، در نورپردازی تئاتر در دنیا نیز تحولات بسیاری روی داده و جایگاه و سهم نور را از روشن کردن عمومی صحنه تئاتر تا تشخیص پردازی نقش ها ارتقا داده است. چنین جایگاهی، که البته به نظر می رسد تئاتر مشهد از آن بی بهره است، مستلزم ارتقای زیرساخت ها یعنی سالن های تخصصی نمایش است. این عامل در کنار دیگر عوامل همچون نبود آموزش در ست و مؤثر، موجب شده تا تنها نام یکی دو طراح نور یا تیم نورپردازی در مشخصات بیشتر تئاترهای مشهد دیده شود که از چند دهه پیش تاکنون مدام تکرار شده اند. در گزارش زیر به سراغ سه هنرمند فعال تئاتر مشهد رفتیم و از آن ها درباره همین موضوع پرسیدیم و خواستیم علل و آثار چنین شرایطی در تئاتر مشهد را ریشه یابی کنند. در این گزارش همراه ما باشید.

- نورپردازی در تئاتر مشهد از گذشته تاکنون «محسن کریمی» نامی است که بیش از چهل سال است به عنوان نورپرداز در بیشتر تئاترهای مشهد دیده می شود. او از سال ۵۲به عنوان بازیگر وارد تئاتر مشهد شد و در ادامه با همین عنوان در اداره فرهنگ و هنر مشهد (نام گذشته اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی) استخدام شد. او مانند بسیاری از بازیگران تئاتر مشهد در کنار بازیگری دستی بر عرصه های دیگر نمایش هم داشت و از دهه ۶۰ به بعد به پای ثابت تیم نورپردازی بیشتر تئاترهای مشهد تبدیل شد. او با یادآوری آن سال ها و مشقاتی که به واسطه نبود تجهیزات کافی نورپردازی تحمل می کردند می گوید: تجهیزات نوری سالن های نمایش در تهران همیشه کامل تر از شهرستان ها بوده است. در تالار وحدت یا تئاتر شهر شاید ۲۵۰ پروژکتور از روبرو، کنار، پشت و بالای صحنه وجود داشت و نور کاملی را در صحنه به وجود می آورد، ولی سالن های تئاتر شهرستان ها محدود بودند. در بهترین سالن های مشهد در مجموع پنج پروژکتور داشتیم که از این تعداد، سه عدد برای روشنایی عمومی استفاده می شد، دو عدد را هم به کنار و پشت صحنه می تابانیدیم که سایه های پشت بازیگر را بگیرند. اگر نور موضعی لازم داشتیم، باید پروژکتور از سالن های دیگر می آوردیم که با زحمت و مشقت زیادی همراه بود.

- صحنه های تئاتر، همچنان محروم از نور به نظر محسن کریمی، شرایط امروز سالن های تئاتر مشهد همچنان از نظر تجهیزات نوری بی تغییر مانده است. او می گوید: در سالن های تئاتر مشهد هاشمی نژاد و تئاتر شهر دسترسی به پروژکتورها سخت است. از دالانی که در اصطلاح به آن «گره رو» می گویند، باید مسافت زیادی را به صورت پشت خم برویم تا بتوانیم با مشقت به بالای پروژکتور برسیم و زاویه تابش آن را تغییر بدهیم. در سالن شهید هاشمی نژاد، بالابری وجود دارد که گویی فقط خودم می توانم از آن بالا بروم. یک بار یک نفر از بالای آن سقوط کرد. خوشبختانه آسیب جدی ندید، ولی امکان داشت دچار ضربه مغزی شود. در تهران تمام پروژکتورها جای مشخصی دارند و تنظیم آن بر اساس اصول مهندسی است.

- نیاز به آموزش و تربیت نیروهای جدید محسن کریمی مهم ترین چالش نورپردازی تئاتر مشهد را نبود آموزش و جذب نیروهای جدید می داند و می گوید: ۲۵ سال پیش گفتم جوان های این رشته دارند پیر می شوند و پیرهایش از دنیا می روند. هنوز هم وضعیت همان است. اکنون افراد کمی در تئاتر مشهد کار نورپردازی انجام می دهند، چون تجهیزات آن پیچیده و گران قیمت است. بیشتر طراحی ها بر اساس سلیقه یا مطالعات شخصی نورپرداز است. ولی طراحی نور به دانش دانشگاهی نیاز دارد و باید کلاس های آموزشی برای تربیت نورپرداز تخصصی تئاتر ایجاد شود. البته به شرط اینکه به همان نسبت امکانات نیز افزایش یابد و در اختیار علاقه مندان قرار بگیرد.

او در عین حال باور دارد که تئاتر مشهد با وجود

روند تکراری با پیشتازی کمدی

نگاهی به فیلم های پر فروش ۲دهه سینمای ایران

- تعلق دارد. اگر بخواهیم این آمار را کامل تر کنیم و فیلم های کمدی سال گذشته را که در سینمای امسال نیز نمایش داشتند بررسی کنیم، متوجه می شویم که از مجموع گیشه امسال، ۲۲۵میلیارد در اختیار آثار کمدی و ۷۵میلیارد نیز در اختیار سینمای اجتماعی و کودک است. البته در این آمار باید به این نکته مهم اشاره کرد که فصل های زمانی خوب نظیر عید نوروز، عید فطر و آغاز تعطیلات تابستانی، زمینه را برای استقبال بیشتر از آثار کمدی فراهم آورده است. البته این گزاره برای تمام کسانی که حتی آشنایی حداقلی با گیشه دارند، مبرهن است. در مشهد در حوزه مهندسی کمدی، فروش به مراتب بیشتری نسبت به دیگر گونه های سینمایی دارند. در گیشه جهانی نیز وضع به همین منوال است و این رویکرد، موضوعی نیست که فقط در انحصار سینمای ایران باشد. نیاز مردم به

نمایش «سونئین تاد» اثر محمد نیازی و با طراحی نور محمود کریمی

- تجهیزات خود را تا حدی به روز کنیم، ولی متأسفانه به دلیل تحریم هایی که علیه کشورمان وجود دارد، وضعیتی به وجود آمده است که اگر امروز تجهیزاتمان را به روز کنیم، فردا فناوری جدیدتری عرضه می شود که ما به آن دسترسی نداریم و این حداقل دو سال ما را عقب می اندازد.
- در سالن های غیراستاندارد، کاری از طراح نور برنمی آید محمد نیازی، کارگردان جوان مشهدی، یک دهه است که وارد تئاتر شده و تاکنون چندین تئاتر را روی صحنه برده است. اگر بخواهیم از نظر سهم دادن به نورپردازی، از بین تئاترهای مشهد چندتایی را نام ببریم، بی شک نام تئاترهای این کارگردان جزو گزینه های اول خواهد بود. او هم مانند خانواده کریمی براین باور است که با توجه به تعداد بالای نمایش هایی که در مشهد تولید می شوند، وجود یکی دو گروه طراحی نور ضعف بزرگی برای تئاتر این شهر محسوب می شود.

- نیازی می گوید: وقتی تعداد گروه های تئاتر زیاد است و به همان نسبت طراح نور تخصصی برای پاسخگویی به نیاز این گروه ها وجود نداشته باشد، بار همه نمایش ها به دوش یکی دو نفر می افتد و در نتیجه کیفیت کارها کاهش می یابد. خیلی اوقات تصویری را که می خواهیم تماشاگر ببیند، به دلیل محدود بودن امکانات نمی توانیم طراحی کنیم و به آن کیفیت مطلوب برساییم، بنابراین مجبوریم با کمترین امکانات بیشترین بازدهی را بگیریم. این کار تا یک جایی جواب می دهد و شاید خیلی از نمایش ها را نتوان پوشش داد. او ادامه می دهد: از سوی دیگر حتی

اگر گروه های متعددی هم برای طراحی نور باشد، کاری از دستشان برنمی آید، چون امکانات نوری سالن های نمایش خیلی ابتدایی و محدود هستند. تقریباً می توان گفت هیچ کدام از سالن های نمایش مشهد امکانات نوری خوبی آن چنان که بتوانند یک نمایش را تحت تأثیر قرار بدهند ندارند. این موضوع باعث شده است گروه ها با امکانات نوری کمی نمایش اجرا کنند و در عمل یکی از عناصر اصلی خود را از دست بدهند. سالن های نمایش باید جعبه های نوری کاملی داشته باشند یا حداقل بتوانند نیازهای ابتدایی اجرا را برآورده کنند

- به متأسفانه این اتفاق نیفتاده است. حتی در سالن اصلی تئاتر شهر این وضعیت وجود ندارد، چه برسد به سالن های خصوصی که امکانات محدودتری دارند.
- مهندسی نور در تئاتر مشهد مغفول مانده است محمد نیازی می گوید: در تئاتر مشهد موقعیت اغلب به دلیل خلاقیت های آتی گروه های اجرایی برای گرفتن بیشترین بازدهی از امکانات محدود است، ولی در تئاتر حرفه ای دنیا، امکانات نوری به روزی را می بینیم که بخش زیادی از میزانشن صحنه را به دوش می کشند. حتی در بسیاری از اجراهای تهران هم بیش از دكور،

هفت سال نیز چهار فیلم از میان پنج فیلم از آثار کمدی بوده است. طی ۹سال هم سه فیلم از پنج فیلم، کمدی بوده اند. سال ۱۴۰۰ که سینما به دلیل کرونا، اکران چندانی نداشت، ۲فیلم کمدی، پرفروش شد و برای سال ۸۹نیز تنها یک فیلم پرفروش، در جمع پنج فیلم برتر قرار گرفته است. همواره فیلم های کمدی، نه تنها با استقبال خوبی از سوی مخاطب روبه رو می شوند، بلکه کمک بزرگی به گیشه سینما و فرایند صنعتی شدن سینمای ملی

چارسوق هنر

ساخت سریالی با محوریت زندگی شهید هاشمی

پیش تولید سریال «قرارگاه سری نصرت» به وسیله کارگردان فیلم های «بدو» و «۲۳ نفر» با محوریت زندگی شهید علی هاشمی در مرکز سریال سوره به تازگی آغاز شده است. به گزارش مهدی جعفری کارگردانی سریالی با

محوریت زندگی شهید علی هاشمی را برعهده گرفت و بدین ترتیب پیش تولید سومین سریال اقتباسی مرکز سریال سوره آغاز شد. در آستانه سالروز شهادت علی هاشمی در (۴ تیرماه ۱۳۶۷) و هم زمان با پخش سریال «سوران»، سومین محصول اقتباسی مرکز سریال سوره با محوریت قرارگاه فوق سری نصرت در دفاع مقدس وارد مرحله پیش تولید شد. این سریال با اقتباس از چند کتاب، نگاهی به زندگی و فعالیت های شهید علی هاشمی به عنوان فرمانده قرارگاه فوق سری نصرت دارد و به اتفاقات این قرارگاه می پردازد. «قرارگاه سری نصرت» پس از سه سال طراحی، تحقیق و پژوهش به عنوان دومین اثر از سه گانه جغرافیای مظلوم با محوریت رشادت های مرزنشینان ایران در طول تاریخ به تألیف مرکز سریال سوره و نویسندگی مهدی سجاده چی، برای پخش از رسانه ملی تهیه و آماده می شود.

سریال «پلیس جوان» پخش می شود

تلویزیون پس از سال ها سریال «پلیس جوان» ساخته سیروس مقدم را به روی آنتن می برد. به گزارش ایسنا، بر اساس آنچه در تیزرهای پخش شده از شبکه مشاهده می شود، مجموعه تلویزیونی «پلیس جوان، از دوشنبه، پنجم تیرماه هر شب ساعت ۱۲۰ شبکه آی فیلم بازپخش می شود. شهاب حسینی، داریوش ارجمند، مریلا زارعی، پروانه معصومی، میترا حجار، سعید نیکیپور، فرهاد اصلانی، محمدرضا داودنژاد، نعیمه نظام دوست، گیتی معینی و ... از بازیگران این سریال پلیسی هستند.

واکنش وزیر ارشاد به ادعای ممنوع الورودی یک بازیگر خانم به مشهد

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در واکنش به برخی اخبار درباره ممنوع الورودی یک بازیگر خانم به مشهد گفت: خیلی بعید است این موضوع صحت داشته باشد، ولی آن را بررسی می کنم. به گزارش ایسنا، محمد مهدی اسماعیلی در حاشیه جلسه هیئت دولت در جمع خبرنگاران درباره تأمین امنیت برنامه های فرهنگی و هنری اظهار کرد: در جلسه دولت، معاون اول رئیس جمهور دستور داد که همه دستگاه ها از مجوزهایی که وزارت فرهنگ صادر می کند تبعیت کنند. اگر اشکالی باشد، به همکاران ما منتقل و از طریق آن ها اقدام می شود. هیچ مشکلی درباره برپایی برنامه های فرهنگی و هنری نیست. بهاری که به پایان رسید، پررونق ترین بهار در سال های اخیر است.

ناصر ممدوح «مهاجر» را برای نابینایان روایت کرد

ناصر ممدوح فیلم سینمایی «مهاجر» ساخته ابراهیم حاتم‌کیا را برای نابینایان توضیح داد. کرد. به گزارش خبرنگار تلایلین، این گروه نسخه ویژه نابینایان فیلم سینمایی «مهاجر» ساخته ابراهیم حاتم‌کیا را روز پنجشنبه اول تیرماه در چارچوب برنامه «فیلم خانه» منتشر می کند. این فیلم امروز پنجشنبه ساعت ۱۹ از رادیو «سوننا» پخش می‌شود و پس از آن، روی سایت سوننادر دسترس مخاطبان قرار می‌گیرد. نظارت متن و ضبط این برنامه بر عهده کیوان کثیریان بوده و متن روایت آن را محدثه واعظی پون نوشته است. این برنامه در استودیو «فراز» ضبط شده و مرجان طبسی آن را میکس و تدوین کرده است. علاقه‌مندان می‌توانند با مراجعه به پایگاه اینترنتی سوننا به نشانی www.sevinagroup.com به فایل صوتی فیلم‌های سینمایی توضیح‌دار دسترسی داشته باشند.

نمایش ۱۵ اثر عباس کیارستمی در برزیل

دو فیلم بلند داستانی «خانه دوست کجاست؟»، «زندگی و دیگر هیچ» و سه اثر کوتاه داستانی «نان و کوجه»، «تجربه» و «مسافر» در قالب یک ویژه برنامه در سینمای «سائو لویس» کشور برزیل به نمایش درمی‌آیند. این پنج اثر کیارستمی به همراه چند اثر از «کارلوس سائورا» کارگردان مطرح و نامزد اسکار و یکی از پرکارترین سینماگران مؤلف کشور اسپانیا به مدت دوازده روز بر روی پرده سینمای «سائو لویس» خواهند بود. ویژه برنامه نمایش فیلم‌های کلاسیک سینما تئاتر «سائو لویس»، واقع در شهر فورتالزای برزیل از ۲۳ خرداد تا ۳ تیر ۱۴۰۲ (۲۴ تا ۲۴ ژوئن ۲۰۲۳) در حال برگزاری است.

